

EELK Misjonikeskuse
sõbraleht nr 18
sügis 2010

Misjoni failid

- Missioon vajab strateegiat *lk 2*
- Rõõm ja kannatus *lk 3*
- Säravaimad suveelamused *lk 4*
- Õpetaja 19 maal *lk 5-6*
- Oaas ja Neli Tuult Tartus *lk 7-8*
- Külalised Ingeri kirikust *lk 9-11*
- Proovikivid lähiminevikust *lk 12*
- Misjoniolud üle ilma *lk 13*
- Talitused kui misjon *lk 14*
- Peret hoiab Jumala Sõna *lk 15*
- Misjonäride päev *lk 16*
- Parima aja kursus *lk 17*
- Noodast Plussini *lk 18*
- Teelised said filmiks *lk 19*

(M:) juhtkiri

Vajame missioonistrateegiat

Head lugejad! Igal inimesel on missioon. Suurim missioon on misjon: Jumala armastusest ja päästest kõneleva sõnumi edasiandmine. On ju meie tõeliseks rikkuseks see, et leiame osaduse oma Loojaga, et tema Poja Jeesuse Kristuse läbi on meie elul taevane tähendus ja vägi. Seda rõõmu ei saa hoida vaid endale, siis see kärbuks. Seda tuleb jagada, siis muutub see mitmekordseks. Tahame või ei, meie teod jätkavad jälgi. Misjon on eluhoiak, mis püüab jätta kaasinimeste südamesse rõõmu ja lootuse kustumatud jäljed.

Kirik on olemas tänu Jumala armastusele, see on tema missioon – *missio Dei*. Jumalal on plaan oma looduga, inimkonnaga, meie igaiühega. Jumal tahab, et „kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele”, nagu kirjutab apostel Paulus Timoteusele (1Tm 2:4). Selleks on Jumal läkitanud oma Poja, et „ükski, kes temasse usub, ei hukkuks, vaid et tal oleks igavene elu.” (Jh 3:16) „Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud? Kuidas nad saaksid kuulda ilma kuulutajata?” küsib apostel Paulus (Rm 10:14). See retooriline küsimus on suunatud meile.

Meidki on haaratud Jumala päästeplaani. Oleme Kristuse tunnistajad ja kuulume tema suhtlusvõrgustikku. Iga kaasinimese jaoks oleme me Kristuse käskjalad ja ühenduslülid Jumalaga. Vähemalt siis ja sedavõrd, kui meie enda usk ja side Jumalaga on kindel. Et midagi teisele anda, peab meil endal seda olema. Meil peab olema ka armastust ja empaatiat, et sõnum leiaks vastuvõtmist, et meid mõistetaks. Meie misjonivõimekus kõneleb meie oma usulisest olukorrast, kutsub üles ususkasvama, Kristust usaldama, paluma tema Vaimu juhtimist, et olla tema tunnistaja.

Me pole selle ülesandega ükski. Muidu poleks ka meie midagi Kristusest kuulnud. Meie kõrval on kaaskristla-

Foto: Heikki Riim

sed. Misjon on kogu kiriku ülesanne. Paari aasta eest koostatud „EELK arengukava 2008–2017” sõnastab: „EELK missiooniks on täita Kristuse misjonikäsku, olles hooliv, avatud, aktiivne ja ühendav.” Seegi üleskute on suunatud meile kõigile, mitte ainult tublimatele meie seast. Augsburgi usutunnistuse kohaselt on kirik kõigi usklikte kogu.

Kirik ei saa olla misjoneeriv, kui tema liikmed seda ülesannet ei teadvusta: kui see näib vaid vaimulike, mõne ametkonna või üksikute aktiivsete inimeste kohustusena. Nii inimlik on veeretada vastutust kellelegi teisele, olla kõrvaltvaataja rahvasummas, vajadusel ehk isegi salgaja. Jeesus aga hoiatab: „Igäüht nüüd, kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistab ka mina oma Isa ees, kes on taevas. Aga igaiühe, kes iganes minu ära salgab inimeste ees, tema salgan ära ka mina oma Isa ees, kes on taevas.” (Mt 10:32–33) Kirik suudab just niipalju, kui palju panustavad tema liikmed üheskoos.

Üheskoos on põhjust ka ülesanded läbi mõelda ja luua missioonistrateegia, et meie kuulutustöö oleks sihipärane ja viljakas. Vastutust jagades ja üksteise koormat kandes suudame alati rohkem kui igäüks eraldi. Seetõttu nimetab arengukava ühe esmase tegevusena just missioonistrateegia väljatöötamist. See peaks sisaldama misjonialade ja -valdkondade kindlaksmääramist, uute kuu-

(M:) vaimulik sõna

„Ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igaühele, kes usub, juudile esmalt ja siis kreeklasele. Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis usust usku, nii nagu on kirjutatud: „Aga õige jääb usust elama.”“ (Rm 1:16–17)

Hea lugeja! Tõenäoliselt oled sa kristlane ja tead, mida evangeelium tähendab. Oled kindlasti ka ise evangeeliumi kuulutanud või vähemalt üritanud seda teha. Millised on Sinu kogemused? Loodan, et positiivsed: oled usuasjadest rääkides sattunud kaaslasega jutusoonale ning saanud olla õnnistuseks. Kas oled aga mõelnud sellele, kuidas tänapäeva inimesed evangeeliumist aru saavad? Mida võiks see mõiste tähendada neile, kes kunagi pole jumalakojas käinud?

Apostel ütleb: ma ei häbene evangeeliumi. Meiegi kuulutame tihti

luspunktide ja koguduste kavandamist, koolituste planeerimist, inimeste kutsumist ja läkitamist. Katedraali rajamiseks tuleb oma talendid ja oskused rakendada hea projekti teenistusse.

Head kaaskristlased, vennad ja õed! Kutsun teid missioonistrateegia loomisel kaasa mõtlema, aga mis veel tähtsam, selle elluviimisele kogu oma jõuga kaasa aitama! Seni, kuni meie ümber on inimesi, kes Kristust ei tunne, kes on kaugel Jumalast ja tema armastusest, pole meie misjonimissioon lõppenud.

ANDRES PÕDER
peapiiskop

Toimetaja: Piret Riim
Keeletoimetaja: Annika Kilgi
Küljendus: Hermo Sakk
Trükk: OÜ Vali Press
Trükiarv: 1300
Esikaane foto: Filmi „Teelised” võttepäeval. Foto: Jens Backes

Kas misjon on rist – surm ja ülestõusmine – minu elus?

LEEVI REINARU

ilma valehäbita. Mulle tundub aga, et evangeeliumi kuulutades ei mõtle ma alati tõsiselt selle üle, kes on mu kuulajad. Ma sageli lihtsalt kuulutan evangeeliumi kindlas usus, et selles on päästev vägi, aga mu kuulajad on kas juba ammu päästetud või lahkuvad kirikust pääsemise asemel uute probleemidega.

Mille üle rõõmustada?

Jah, evangeelium on mulle rõõmsõnum. Aga milles seisneb rõõm, mille üle peaksid rõõmustama kuulajad „tänavalt”? Kindlasti päästmise üle. Aga millest on nad päästetud? Kristlased teavad, et oleme päästetud patust, surmast ja kuradi väest, ning ootame, et seda selgitust kuulates peaksid kõik kuulajad hakkama rõõmustama ja meile selle sõnumi eest tänu avaldama. Kahjuks saame harva sellist tagasisidet. Kui see oleks teisiti, oleksid kogudused igal pühapäeval rahvast täis. Põhjuseks on tõsiasi, et patt, Jumal, rist ja muu seesugune ei kuulu enam igapäevasesse teemaderingi.

Nii mõnigi kuulutaja on küsimuse ees: milleks ma üldse kuulutan? Kuulutame ju evangeeliumi, mis on Jumala vägi, aga muutused tulevad vaevaliselt. Lohutame end sageli sellega, et Jumalal on oma aeg. Küll ärkamise alates muutub ka ühiskonna suhtumine! Küll hakkab Jumala vägi siis elusid muutma ja teeb imet!

Jah, ka seda saab paluda ja loota, aga kuidas see Jumala vägi inimeseni jõuab? Mind on pannud mõtlema Nokia uue juhi strateegia. Kui talt küsiti, mida ta esmalt oma ametis tegema hakkab, siis ta vastas: „Esialgul püüan võimalikult palju oma töökaaslast kuulata!”

Kuulamine on suur kunst, eriti meile, kes me arvame kõiki vastuseid teadvat. Küsides, millised on Eesti elanike igapäevased mured ja vajadused, on meil vastus juba olemas ja see tõesti ka kehtib, aga kui paljud on üldse seda kü-

sinud, mida me vastusena välja pakkuda üritame?

Evangeelium on vägi selle tõttu, et Jeesus kannatas ülekohtu, suri ja tõusis üles.

Kannatused, surm ja ülestõusmine moodustavad selle imelise väe, millest Paulus julgelt räägib. Peaksime otsima vastust, mõtiskledes nende kolme mõiste üle ja sõnastama evangeeliumi väe olemuse uuel viisil, oma ajastule omaselt.

Kaks pöördumist: kristlaseks ja inimeseks

Mis on minule kannatuseks, kus ma kannatan koos oma ajastu ja maailmaga, nagu Kristus seda tegi? Ta jättis maha jumaliku trooni ja sündis patuse inimese sarnaseks. Meie pakume lihtsaid lahendusi, aga maailm meie ümber kannatab: elab oma elu väikeste, aga paljude argimurede rägastikus. Kas otsime pidevalt võimalust astuda kannataja kõrvale, kanda temaga koos muret, häbi või millist tahes tema vaeva? Tavaliselt on meil päevaplaan paigas ja tänaval lamaja juures peatumiseks ei jätku aega. Astume temast üle või ootame teda kirikusse või palvetundi...

Keegi on seda teemat seletades öelnud, et kristlaseks saamisel peab pöörduma kaks korda. Peab kristlaseks pöörduma ja siis veel uueks inimeseks pöörduma. Selliseks inimeseks saamine viib meid tasandile, kus evangeeliumi vägi toimib.

Surm esitab usklikule väljakutse mitte ainult ühe korra elus, vaid sagedasti.

Mis on kristlase igapäevaelus alles vanast minast, patusest loomusest? Me võime selle vana loomuse vee alla uputada ja mitugi korda ennast ristida lasta, aga olgem ausad: vana loomus nõuab esimesel võimalusel iga uskliku elus tagasi valitseja positsiooni, kust oleme ta usus tõuganud. Teeme õigesti, kui anname teda surma ikka ja uuesti, osutades kohale, kus oleme koos Kristusega endisele elule surnud. See toimus Kolgata ristil.

Mõne arvates on ka teine võimalus: olla natuke uus ja natuke vana. Jeesu-

Foto: Helle Reinaru

se järgimine pakub alati uusi valiku- võimalusi. Tõsiasi on aga see, et rist ja surm on ainus lahendus, kui tahame näha evangeeliumi väge. „Võitle vahvasti ja ole armastuses tuline! Hoiab meel veel ilma poole, jääb su nõu ka pooleli.” See laulusalm („Kiriku laulu- ja palveraamatu“ 332. laulu 4. salm) räägib usuvõitlusest vana ja uue loomuse vahel. Siin rõhutatakse kaht tõsiasja: esiteks peab usuvõitlejal olema tuline soov Jumala riigi töö tegemiseks ja teiseks jääb mitme isanda teenimisel Jumala riigi töö alati kaotajaks. Pauluse elus oli endise ja uue elu vahel rist. Vana elu oli surma antud ja uues elus otsis ta Jumalale kuuletumist.

Suhtluskaaslane Püha Vaim

Ülestõusmise vägi on vägi Jumala Pühalt Vaimult, kes äratas Jeesuse surmavallast. Kuidas me suhtleme igapäevases elus Püha Vaimuga, kelle saime ristimises? Kas meile on tähtis paluda igal ajal meid uuendavat Püha Vaimuga täitumist ja kasvamist?

Püha Vaimuga suhtlemine on usu-elu valdkond, milles avaneb evangeeliumi saladus ja sära kristlase silmades. See on vägi, mis paistab välja inimesest, kes elab selle väega osaduses. Ristimises oleme me saanud kõik vajaliku, aga peame õppima neid Jumala ande oma eludes ka praktiliselt kasutama. Sellepärast annabki Paulus ristitud ja päästetud kristlikule kogudusele tungivalt nõu: „Saage täis Vaimul Saage vägevaks Issandas ja tema tugevuse jõus!” (Ef 5:18, 6:10)

Tõenäoliselt ei hakka misjon toimima, kuni me pole valmis jätma oma elu Jumala hooleks ja järgima Jeesust kõikjale, kuhu Tema meid juhib. Usun, et see, kuhu juhib meid Tema, ei pane meid kunagi häbi ega kahetsust tundma. Pigem toob see rõõmu ja au.

Paulus võis kirja kirjutades mõelda oma kaasaegsetele ja Jeesuse sõnadele Markuse evangeeliumist (8:38): „Jah, kes iganes häbeneb mind ja minu sõnu selle abielurikkuja ja patuse sugupõlve ees, seda häbeneb ka Inimese Poeg, kui ta tuleb oma Isa kirkuses koos pühade inglitega.“ Aamen.

LEEVI REINARU
misjonikeskuse juhataja

(M:) partnerid/kohtumised

Suve säravad elamuskillud

Pärast Jaanifailide ilmumist juunis elasime veel mitu nädalat rõõmsas kiriku-päevade meeleolus. Avaliku meedia huvi selle suursündmuse vastu oli üllatavalt jahe ja olematu, kuigi just meediainimesed heidavad kirikule ette, miks seda näha ega kuulda pole.

Siis, kui oleme nähtaval, ei mahu me vist kaardrisse... Jah, peab tõdema: tänapäeval ei märka haritud eestlane kirikus vist enam kui propagandat ja hirm on suur selle ees, et kirik „värbab“ uusi inimesi. Kirikupäevad aga koguvad hoogu ja järgmised kujunevad kindlasti mõjukaks usutunnistuseks, mis ühendab nii nähtavaid kui ka nähtamatuid kristlasi.

Agape Eesti töötajad Soome Rahva Piibliseltsis.

Foto: Leevi Reinaru

Partnerite juures

Juulis külastasin mitut meie Soome partnerite suvepäeva. Tuhanded inimesed kogunevad seal suviti mõneks päevaks kokku, et kasvada ühises usuosaduses ja kuulda oma misjoniorganisatsiooni tegemistest.

Soome Rahva Piibliseltsi kokkutulekul Lappeenrannas olime koos abikaasa **Helle Reinaru** ja Agape Eesti töötajate **Lehari ja Keiti Kausteli** ning **Joel ja Signe Reinaru**ga. Meile oli korraldatud ka oma töörühm, kus saime rääkida Eesti kristliku misjoni olukorrast. Arvasime, et töörühma tuleb kolm või neli inimest, kuna samal ajal kanti telerist üle Rootsi kuningakoja pulmapidu. Meie üllatus oli suur, kui lektorium täitus üle kaheksakümne Eesti tööst huvitatuga.

Raadiomisjoniorganisatsiooni Sanansaattajat 'sõnumiviijad' toel saame kuulda sarja „Piibel kaanest kaaneni“. Nende suvepäevad peeti Jyväskylä. Kogunenud rahvahulk mõtiskles Soome Evangeelse Luterliku Kiriku tänavuse aasta teema üle,

milleks on pühadus. Kristlik misjon ongi pühaduse puudutus! Kui prohvet Jesaja sai Jumalalt armu, innustas see teda Jumala kutsele vastama.

Oli muljetavaldav kuulata tunnistusi, kuidas kristlik meedia on islamimaades elusid muutnud ja inimesi usule toonud. Tervet üritust jäid ilmestama kuuldused innukusest teha tööd seal, kus see on eluohulik, aga siiski täiesti teostatav interneti, televisiooni ja raadio vahendusel.

Soome Rahvamisjoni päevadelt Lahtis jäi meelde kaks asja misjonijuhi **Timo Rämä** ettekandest: esiteks see, et ilmaliku meedia arvates on liberaalsus kiriku uuendaja. Teiseks see, et kristlase põhitegevuseks ei tohi saada valede asjade vastu protestimine, vaid kesksel kohal peab olema Kristuse kuulutamine.

Kodusel Eestis

EELK Usuteaduse Instituudis toimus juuli lõpus seminar, mille pidas misjonijuht **Peter Meier** USAst Lõuna-Minnesota praostkonnast. Ta tõi esile elava koguduse tundemärke, milleks on 1) koguduse jumalateenistusliku elu

(M:) koolitus/suveseminar

Õpetades Jumala Sõna

Foto: Kaisa Kirikal

Süsteemaatilise misjoniteoloogia professor **Robert Kolb** Missouris asuvast Concordia seminarist õpetas misjonikeskuse suveseminaril Põlvas 9.–12. augustil koguduste rajamise apostlikke aluseid.

Olete külastanud viimase 17 aasta jooksul 19 maad. Kuidas lahknub seminarideks valmistumine nii erinevate paikade õpilaste jaoks?

Kui ma istun maha Piiblit uurima, siis selline ettevalmistus on maailma eri paigus elavate kristlaste jaoks üsna sarnane. Siia lisandub aga teoreetilise materjali praktiline kasutus. Näiteks Indias tunnustatakse religioosset kultuuriruumis, mis on hindu ja suures osas islami kultuur. See erineb palju endisest nõukogude piirkonnast, kus tuleb tunnustada kultuuriruumis, mis on suuresti ilmalik ja kui ka mitte täiesti ateistlik, siis puudub enamikul elanikest siiski isikulise Jumala ja Looja mõiste.

Eri maades on päevakorral ka erinevad teemad. Kui võrrelda taas Indiaga, siis puutumatud ehk dalitid, madalaim ühiskonna klass, on seal paljude kõrgetest klassidest inimeste jaoks nagu koerad või sead, aga mitte inimesed. Kui sa elad sellises ühiskonnas, kus 80% kristlastest on puutumatud, siis on sinu probleemid teistsugused kui ükskõik millises Euroopa osas, kus meil kõigil on vähemalt mingisugune arusaam igapäevaelu inimõigustest ja kus leidub küll materiaalset kitsikust, aga mitte sellist äärmist vaesust.

Patu ja kurja sümptomid võivad olla eri maades erinevad, aga nende taga on kõikjal maailmas põhiprobleem: me ei karda, armasta ega usalda üle kõige oma Loojat. Kannatused, mis patuga kaasnevad – teiste inimeste patud

korraldus, 2) koguduse liikmete õpetamise osakaal, 3) kohaliku ühiskonna teenimine, 4) suunatus neile, kes veel ei tunne Jeesust, 5) koguduse juhtimine. „Teenigu igapäevaste teiste andega, mille ta on saanud, nagu Jumala mitmesuguse armu head majapidajad.“ (1Pt 4:10)

minu vastu ja minu patud teiste inimeste vastu – võtavad erinevates ühiskondades erinevad vormid. Aga kõige olulisem probleem esineb kõikjal: see on Jumala eiramine, tema sõnumi kõrvust mööda laskmine, uskmatuse sellesse, et Jeesus Kristus tuli tõelise Jumalana maa peale, et surra meie eest kui tavaliine inimene.

Kas eri maades on mingil perioodil tulnud ette ka ühtesid ja samu küsimusi, millega teil on palutud tegeleda?

Mõnikord sunnib spetsiifiline moodus, kuidas patt ja kurjus end ilmutab, meid keskenduma mingile kindlale probleemile, nii et me enam ei näe, mida meil on ühist teiste inimestega.

Kord küsisin Lõuna-Aafrika luterliku kiriku piiskopilt, kas luterluses ülioluline õpetus õigeksmõistmisest usu kaudu Kristusesse on ka tema kodukoguduse elu keskpunktiks. Ta ütles: „Ei, sest tüüpilise patuse peaprobleem koguduses ei ole mitte tema enda patt, vaid fakt, et Lõuna-Aafrika kristlastel on ikka veel väga raske endast lugu pidada. Selle põhjuseks on apartheidi

Suve kaunimad päevad veetsime augustis Põlvas misjonikeskuse suveseminaril, kus räägiti koguduste rajamisest. Professor **Robert Kolb** oli meile Jumala Sõna jagamas juba 14. suve. Meie kontekstis tähendab käesolev teema eelkõige iga koguduse vastutust vai-

Robert Kolb koos abikaasa Pauline'iga Taevaskojas, kuhu viis seminari kultuuriprogrammi.

kord. Inimestele oli räägitud mitme põlvkonna jooksul, et nad on alam rass. Neil puudub eneseväarikus, mis on neil võtnud lootuse, võime tegevust planeerida, kindlustunde, et nemad on Püha Vaimu töövahendid teiste inimeste eludes.“

Ma küsisin seepeale, et kas mitte just sellest Paulus ei räägigi, et õpetus õigeksmõistmisest usu kaudu on oma olemuselt pattude andeksandmine ning pattude andeksandmine taastab meie inimväarikuse ja väärtuse. Ilmselt ei olnud piiskop sellest taoliselt moel varem mõelnud ja me hakkasime arutama, kuidas tõlkida pühakirja mõisteid, mis esinevad meie kirikute traditsioonis, aga kõlavad vanamoeliselt, nagu poleks neil kohta 21. sajandil.

muliku teenimise korraldamiseks oma territooriumil.

Nii saigi suvest sügis ja tekkis hea võimalus tehtut-kuuldut üksteisega jagada!

LEEVI REINARU

Püha Vaim ongi meid kutsunud tema juhtimisel töötama probleemi kallal, kuidas anda edasi piiblisõnumit, mis kehtis 6. sajandil enne Kristust, 1. sajandil pärast Kristust ja täpselt samamoodi kehtib täna, aga on Piiblis väljendatud ammuse heebrea ja kreeka kultuuri kaudu. Isegi kui kurjuse sümptomid on spetsiifilised, on ometi olemas nii universaalsed kui ka spetsiifilised vastused ning me selgitame igal maal eri moel, kuidas Kristus meid igasugusest kurjusest vabastab.

Olete öelnud, et teid köidab õpetamise juures kõige rohkem see, et õpitate selle käigus ise. Mida te olete saanud õppida Eestist?

Eestis imetlen ma kõige rohkem seda, kuidas kirik nõukogude ajal surve all ellu jäi. Ma ei ole kindel, kas Ameerika kirik on nii tugev, kui oli Eesti kirik siis: kas ta suudaks vastuseisust ja ahistamisest hoolimata enda eest seista. Aga ma arvan, et Püha Vaim annaks sellisel juhul ka USA kirikule sama tugevuse.

Mu kolmanda või neljanda aasta seminaril Eestis ütles pastor Reinaru: sinu järgmise aasta teemaks olgu „Lootus“. Ma ütlesin, et ma ei ole lootuse teemaga eriti tegelnud, mind ei huvita see kuigi-võrd. Tema selgitas teema vajalikkust: ka nõukogude süsteem oli üles ehitatud lootustele, aga need ei täitunud. Toorkord suvel sain teada, mida lootus inimese jaoks üldse tähendab. Inimestel, kel puudub lootus, puudub ka eesmärk, neil ei ole kindlat jalgealust.

Olete Eestis käinud seminare andmas alates 1996. aastast. Milliseid muutusi olete selle aja vältel siin tähele pannud?

Üks suur muutus on see, et kui kirik oli 1990ndate algul saladuslik ja intriigeriv uudsus, siis nüüd on see lihtsalt üks osa meid ümbritsevast. Mittekristlaste uudishimu ei ole enam samasugune. See nõuab palju kuulamist, et mõista täpselt, mida inimesed mõtlevad, millised on nende vajadused ja kuidas Jeesuse Kristuse evangeelium saab nendele vastata.

Kõige suurem muutus paistab olevat enesekindluse kasv. Ma märkan seda

kõigis Ida-Euroopa riikides. 1990ndate keskpaigas oodati igal pool, et ma räägiks 6–7 tundi päevas. Siis ei vajatud muud kui Ameerika asjatundjat. Üsna ruttu saadi aga selgeks, et Ameerika asjatundja polnudki teab mis asjatundja ja et kohalikud kristlased teadsid ka ise väga palju Piiblist ning tundsid lisaks hästi oma olusid.

Minu roll Eesti seminaridel on nüüdki veel suur, aga ka iga osaleja panustab palju väikerühmade töösse ja tänavu pidasid eestlased mitu ettekannet koguduse rajamisest siinses kontekstis. Väga põnev ja rahuldust pakkuv on olnud jälgida, kuidas on jõutud mõistmisele, et Püha Vaim on ka eestlastele palju andeid kinkinud.

Mida tahaksite Eesti kristlastele eriti südamele panna?

Rääkides koguduse liikmeskonnast: Kristuse ihu liikmete üle arvepidamiseks on olnud erinevaid viise. Mõnikord on need seotud raha ja sellega, kui palju inimestel on võimalik annetada. Seegi on kiriku elus oluline osa. Vahel on jällegi esikohal küsimus otsusest pühenduda. USAs on praegu palju inimesi, kes osalevad koguduste elus ilma, et oleksid nõus ametlikult koguduse liikmeks astuma: nad ei soovi teha otsust pühendumiseks, enda sidumiseks.

Ma arvan, et Kristus on ennast meiega sidunud ja meile pühendunud ning meiegi peaksime end siduma nii Tema kui ka Tema rahvaga. Noorem põlvkond ei usu seda, aga minu arvates on siiski oluline säilitada liikmelisuse põhimõte. See on oluline nii teoloogiliselt (Pühakirja järgi oleme Kristuse ihu liikmed) kui ka organisatsiooniliselt (Püha Vaim tegutseb inimliku organisatsiooni, kiriku kaudu ja sellel on vaja liikmeskonda).

Kirikul on alati olnud ka vaimuliku hoolekande ringid: kristlastena vastutame ka nende sugulaste ja naabrite eest, kes ei ole kiriku liikmed, kuid vajavad kriisihetkedel pastori külaskäiku. Me peame tajuma oma kutsumust teenida Jumala Sõnaga inimesi, kes on kirikule lähedal, kuid ei pea ennast tingimata kiriku liikmeks. Samas aga tuleb meil püüda leida võimalusi teha seda nii, et inimesed ei piirduks üksnes vajaduse tekkides kirikult usuliste teenete

palumisega ilma omapoolse pühendumiseta. Kuidas tuua neid evangeeliumi täielikuma mõistmise ja pühendumiseni Kristuse teenistusse, Jumala pere liikmeks saamiseni – see on teema, mis on aktuaalne Ameerikas, Eestis ja ilmselt ka igal pool mujal üle maailma.

Nii kapitalism kui ka kommunism on püüdnud muuta meid väga individualistlikuks, samas aga teame juba 1. Moosese raamatu 2. peatükist, et inimesel ei ole hea ükski olla: see oli esimene asi, mille kohta Jumal negatiivse hinnangu andis. Inimesed igatsevad osadust, kuid purunenud perekondi täis maailmas pole neil tihti kuigi palju oskusi eluterve osadusel elamiseks. Kirik peab näitama, mida tähendab olla vennad ja õed Kristuses, mida tegelikult tähendab elada kaasinimestena. Kogukonda luua ja säilitada on üsna keeruline, kui püüame olla individualistid ja kui meil on ka majanduslikud võimalused, mis tekitavad tunde, et saame ise hakkama.

Kuid ma arvan, et kõige tähtsam on kirikul nii Eestis kui ka mujal meeles pidada, et ehkki me oleme organisatsioon koos sellega kaasnevate vajadustega, elame me Jumala Sõnast, jutlustamisest, Pühakirjast ja sakramentidest, mis toovad meieni Jumala igavese elu töötuse. Jumala Sõna – nii selle suulises, kirjalikus kui ka sakramentaalses vormis – keskpunkt on aga alati Jeesus. Nii peame me hoidma Jeesust Kristust ja meis toimuvat Püha Vaimu tööd oma sõnumi ja koguduseelu keskel kohal. Kirik tuleb sellega vahel paremini, vahel halvemini toime ning see ongi olnud Jumala rahva elu rütm algusest peale. Muistset Iisraeli tuli kutsuda meelearandusele ja samamoodi kirikut tema ajaloo vältel.

Meie meelearandus peab meile meenutama, et me peame alati pöörduma tagasi keske sõnumi juurde sellest, et Jeesus Kristus on maailma Päästja, et ta on meie eest surnud ja üles tõusnud ning et selle pärast, mida ta meie heaks on teinud, oleme meie nüüd Jumala perekond.

ROBERT KOLBI tõlkisid
KAJA KAABEL ja
TOOMAS NIGOLA
(viimane vastus).
KÜSIS PIRET RIIM

(M:) misjon/oaas

Oaas

4 x foto: Kirsti Malmi

EELK Kirikupäeva ürituste kavas juunikuus oli, nagu ka viis aastat tagasi, Oaas, mida tutvustati järgmiselt: „Oaas on ainulaadne kohtumispaik, mis pakub üllatusi ja kosutust nii ihule, hingele kui ka vaimule: kohvik, infopunkt, väljapanekud, kirjanduse müük, puhketuba, hingehoiutuba, palverada... Vabaõhulaval algavad igal täistunnil tegevused: virgutusvõimlemine, piiblitunnid, viktoriinid, filmid, kontserdid, misjoniuudised jne.“

Oaas oli misjonikeskuse organiseerida. Kutse väljapanekutega osaleda saadeti EELK allasutustele, teoloogilistele õppeasutustele ning kristlikele organisatsioonidele. Väljapaneku või teenusega osales lõpuks 30 asutust ja organisatsiooni. Tegevus toimus nii Antoniuse õuel kui ka lähedal asuvas Jaani kirikus. TÜ Botaanikaaias oli avatud palverada, kus kõndijaid juhatasid viidad.

Osalejate tagasisidest koorus välja mõndagi mõtlemapanevat. **Plusspool**el nimetati muu hulgas, et kõik kiriku asutused said iseseisvate boksidega esineda. See andis ülevaate, milline EELK tegelikult on. Oaas oli hea koht, kus teiste kristlastega koos olla, etteasteid jälgida, üksteise tööde ja tegemistega tutvuda. Hea oli näha asutuse nimetuse taga konkreetseid inimesi. Isiklik kontakt töövälises õhkkonnas on ergutav, küllaga oli suhtlemisrõõmu ja ühtekuuluvustunnet. Programm oli vahva ja programmijuhid tutustotavad, oli nii mõnusat ajaviidet kui ka sügavamat elamust.

Negatiivsena tuli Antoniuse gildimaja remondi üllatuslik venimine, mille tõttu kujunes ligipääs Oaasile eeldatust piiratumaks. Et õu oli osaliselt suletud, jäi boksidele vähe ruumi. Mõtlemapani ka see, et laulupeolisi, aga eriti linnarahvast ei sattunud oaasi just kuigi palju. Järgmine kord tuleks täpsemalt määratleda sihtgrupp ehk kellele Oaas mõeldud on ja mõelda vastavalt sellele läbi asukoht, aeg ja programm. Mittekristlastele mõeldes oleks parem mõni avatum koht. Kirikuvõraste inimeste jaoks jäi reklaamist ilmselgelt väheks: publiku seas olid enamasti kirikupäeva korraldamisega seotud inimesed.

Osalemine andis teadmise, et arenguruumi on ja kindlasti tuleb tööd edasi teha.

Oaasi aruande põhjal **PIRET RIIM**

Vaade lavale.

Oaasi programmi juhid Pia ja Tero Ruotsala on väga rahul Piilistvere noorte Inglisekohvikuga. Toit oli tõesti hea!

Piiblitunni pidas Oaasi laval ka Euroopa Kristliku Misjoni (ECM) rahvusvahelise töö juht Chris Wigram (paremal). Teda tõlgib Sulev Kivastik.

Organisatsioonide väljapanekud.

(M:) misjon/nelja tuule ristirännak

Ristirännak linnas

Kolmandat aastat peetaval Nelja Tuule ristirännakul otsustati liikuda seekord mitte neljas ilmakaares läbi Eesti, vaid keskenduda ainult Tartule, et toetada EELK kirikupäeva üritusi. Osavõtjaid oli 20, lisaks mitu lühiajalisemat abilist. Kõige kaugemad osalejad olid kohale sõitnud omal kulul Kesk-Venemaalt ja said Tartus tasuta ülalpidamise. Selline koostöö Ingeri Evangeelse Luterliku Kirikuga on toimunud ka kahel eelmisel aastal. Enamik osalejaid tuli siiski Tartust või Tartu lähistelt.

Rännaku staabiks oli Tartu praostkonna maja Roosi tänaval. Siin toimusid hommikused piiblitunnid, toitlustamine ja osadusõhtud. Rännakuliste pilkupüüdvaks vormirüüks telliti kohalikul õmbulufirmalt sinimustvalged murumütsid, kus ristirännaku logo täiendas tekst „Tahan teenida!“. Kasutati ka eelmistel aastatel rännaku jaoks disainitud kaelarätte. Sponsorluse korras toetasid Nelja Tuule ristirännakut OÜ Delibalt, AS Pere Leib, AS Salvest ning AS Tere.

Avalik teenimine algas esmaspäeval kell 12, kui Raekoja platsil keskpäeva kellalöökid saatel Tartu linna eest palvetati. Edasi suunduti teenimispunktidesse. Ilusa ilmaga esmaspäeval töötasid punktid Anne kanali ääres, Turu väravas, Kaubahalli mänguväljakul ning Pirogovi pargis. Tasuta jagati 3000 pooleliitrist veepudelit. Pudelil oli kleps kirikupäeva logo ja tekstiga: „Igaüks, kes joob seda vett, janu ne jäle, aga kes iganes joob vett, mida mina talle annan, ei janune enam iialgi, vaid vesi, mille mina talle annan, saab tema sees igavesse ellu voolavaks allikaks.“ Need on Jeesuse sõnad Johannese evangeliumi 4. peatükis.

Elevusttekitav Eesti Kirik

Hea oli koostöö ajalehe Eesti Kirik toimetusega. 3. juuni lehenumbri vahele koostati neljaleheküljeline misjoniteemaline lisa ning seda lehenumbrit pakuti tänavatel tasuta. Lahti saadi kogu tiraažist, mis oli üle 2800 eksemplari. Hiljem jagati veel umbes 500 järgmist lehenumbrit laulupeoteemalise lisaga. Möödujad tundsid huvi, kas Eesti Kirik ilmub ka vene keeles. Keegi väljendas oma üllatust tabava hääletusega: „Issand Jumal, Eesti Kirik!“ Veel olid tasuta pakkumisel kirikupäeva voldikud ja ajakiri Misjonifailid ning müügil kirikupäeva materjalid: piletid, bukletid, ölakotid, märgid ning raamat. Oleks võinud pakkuda ka sääsetõrjeva-

Kärud veepudelite, vaimuliku raamatukogu ja ajalehtedega olid väljas mitmel pool.

Foto: Kirsti Malmi

hendeid, sest sääsed olid juunis Tartus õige tigidad!

Kaubahalli pargis ja lauluväljakul tehti lastele tasuta näomaalinguid. Venekeelsed teenijad joonistasid Anne kanali juures näomaalinguid poistele. Kahju, et pole venekeelset pühapäevakooli, kuhu neid kutsuda...

Pauluse raamatupood kinkis rännaku tarbeks kolm komplekti häid kristlikke raamatuid, kokku umbes 50 köidet. Need olid rändraamatukogudena väljas Anne kanali juures, Pirogovi pargis ning Kaubahalli mänguväljakul. Osa raamatutest loositi või kingiti nädala lõpus huvilistele, osa ootab misjonikeskuses järgmisi üritusi.

Õnnistusvihm

Teisipäev oli vihmane, mistõttu otsustati avada vaid Turu värava teenimispunkt. Ülejäänud punktides olnud läksid palvejalutuskäigule hooldekodu ja sotsiaalmaja kanti. Hooldekodus avanes võimalus teha programm laulude ja tunnistustega. Kaplan Urmas Oras võttis üllatuskülastused soojalt vastu, tõlkis vene keelest eesti keelde ning pakkus teed. Sotsiaalmaja oli remondis, kodutuid istus sealsamas sein ääres. Nendega oli võimalus vestelda ja koos palvetada. Ilusa ilmaga oleksid need külastused jäänud tegemata...

Edasistel päevadel olid taas avatud kõik esmaspäevased teenimispunktid ning lisandusid Rütli tänav ja Raekoja

plats. Turu väravas pälvisid Eesti rahvusvärvides mütsikestega soomlasest misjonär ja Ingeri kiriku töötaja mööduja tunnustuse: „Siin on ühed tõelised eestlased!“ Teenimispunktides tekkis ka pikemaid vestlusi. Inimesed paistsid tänuilukud, et keegi nendega rääkis.

Venemaa külalised kutsuti pühapäeva hommikuks külla ka Tartu vanglasse, sest nädala sees Anne kanalist möödunud vanglakaplan nägi neid seal teenivat. Reedel-laupäeval oldi abiks Antoniuse õuel Oaasi korraldamise juures ning laulupeoplatsil. Mõned rännakulised lugesid Tartu Linnaraamatukogu Raekoja platsi lugemistoas valju häälega Piiblit ning löid kaasa noortefestivali tegemistes.

Terve nädal oli osalejatele väga suur elamus. Kohtumisi oli äärmusest äärmusesse: mõni söimas, aga paljud võtsid pakutu lahkelt vastu. Tulevikule mõeldes tehti ettepanek alustada ettevõtmist järgmisel korral koolituspäevaga, mil saaks rahulikult harjutada, kuidas inimestele tänaval läheneda. Tõdeti, et Ingeri kiriku töötajad andsid oma pealehakkamisega teistele silmad ette.

Ristirännakulistel oli märkimisväärne osa selles, et kirik ja kirikupäev olid juuni teisel nädalal Tartu linnapildis näha. Sai tehtud palju head ning ka vaikselt palvetatud linna ja inimeste eest. Meie ülesanne on teenida. Tulemused on Jumala käes!

KIRSTI MALMI aruande põhjal

(M:) misjon/nelja tuule ristirännak/hõimurahvad

Kõige kaugemad rännakulised

„Ükski prohvet pole kuulus omal maal ja nii me kuulutame oma puhkuse ajal siin teie juures,“ kommenteeris **Marat Fazlullin** reisi. Neljaliikmeline grupp oli palvetanud, et kui nende sõit Eestisse on Jumala soov, siis leiduks selleks võimalus. Varsti leiduski inimene, kes tõi neile raha misjoni-reisiks Eestisse.

Külalisi pani rõõmsalt imestama, et Eestis on hooldekodude ukseid Jumala Sõnale valla. **Aleksandr Mitjakov** Marimaalt Sorta kogudusest julgustab väliskülalisi aitama evangeelseid kogudusi Venemaal kas või sellega, et üheskoos suundutakse hoolde- või lastekodusse: „Kui tutvustame Eesti või Soome külalisi, siis öeldakse: „Palun, tulge edasi, rääkige aga!“ Kui läheme aga ainult meie kohalikust kogudusest, siis leitakse, et parem on meid mitte sisse lasta. Meie kandis on luterlik kirik veel noor, ehkki näiteks Leningradi ja Pihkva oblastis on see ammu tuntud ega ärata kartust.“ Aleksandr oskab öelda selges eesti keeles: „Tere tulemast Mari Vabariiki!“ Selle üleskutse täienduseks meenutab ta äraproovitud fakti: „Sellest pole midagi, kui teie vene keelt ei oska. Ainuüksi teie kohalolu avab meile ukseid kuulutustööks.“

Udmurtia Gurez-Pudka koguduse eestvedajat Marati võlus Eestis vaimuliku laulupeo aegne tänavapilt, kus kristlased müüsid meeneid ja käsitööesemeid, et toetada kogudusetööd. Udmurtiast vaadatuna tundus eriline, et kirikus paistsid tegutsevat kõik põlvkonnad lastest pensionärideni. „Meil lasub kogu koorem ainult üksikute, peamiselt vanemate inimeste õul. Ning oleks meil kas või üksainus kristlik festival nagu teil siin! Tore, et siinne üritus on avalik ja kaasa kutsutakse kogu linna inimesi!“

Marimaa ja Baškiiria erinevad põllumaad

Aleksandr võrdleb kuulutustöö tingimusi eri piirkondades. „Baškor-

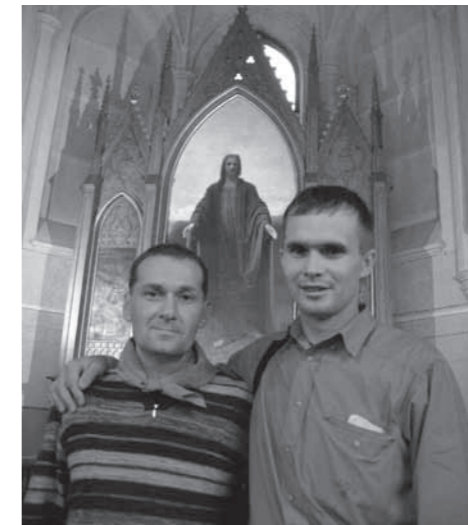

Foto: Liliann Keskinen

Marat (vasakul) ja Aleksandr Tartu Peetri kirikus.

tostanis kuulub Birski kogudusse mitu tuntud mari muusikut, kes on oodatud külade kultuurimajades kontserte andma. Poole nende repertuaarist moodustavad rahvalaulud, poole aga kristlikud ning kontsertidel pakutakse ka marikeelset kristlikku kirjandust. Marimaal sellist töövormi kasutada ei saa. Meie meetodiks on pigem rohujuuretasandi töö isiklike kontaktide abil. Tuttavatele külla minnes tekib väikeses ringis usaldavaid vestlusi ka vaimulikel teemadel. See meetod on väga efektiivne.

Kord õnnestus siiski ka meil kontsert korraldada. Külalanelikud imestasid, et see oli ilma rahata. Ütlesime siis, et ka Jeesus suri meie pattude eest ju tasuta,“ meenutab Aleksandr ja jätkab töömeetodite tutvustamist: „Kutsusime kogudusse külla Kaasani koguduse pastori, kel on ka juristi haridus. Ta andis meile nõu koguduse asjaajamisel ning rääkis seejärel poolteist tundi Jeesusest Kristusest.“ Aleksandr tõdeb,

Kuidas külalised Ingeri kirikust Tartusse sattusid?

Eks ikka Jumala juhtimisel, aga kui inimesenäolist tagantõukajat otsida, on selleks **Anu Väliaho**, kes juba üle-eelmisel aastal Marimaal noortele Nelja Tuule ristirännakust rääkis. Kuulajad süttisid sellest ideest niivõrd, et tahtsid ka ise kaasa lüüa. Anu uurinudki asja misjonikeskusest ja nii võtsid Ingeri kiriku liikmed juba kaks aastat tagasi ristirännakust osa.

Et kogemus oli positiivne, polnud sel aastal Anu reklaami enam vajagi. Meiega võttis ühendust **Aleksandr Mitjakov** ja pakkus end ristirännaku kaasa lööma. Alguses oli asjaajamine üsna konarlik, küll ei tulnud e-post kohale või oli passikoopia liiga udune. Netiihenduseks oli tarvis vahendajaid, sest tulijad pidid mitmelt tuttavalt abi paluma. Saime andmed lõpuks kokku. Nii said parajasti Eestis viibinud misjonärid Väliahod Pauluse kogudusest Venemaale kaasa ametliku kutse viisa tarvis.

Et Tartus elab palju venekeelseid inimesi, olid piiritagused ristirännakulised eriti teretulnud. Murdsime küll alguses pead, kuidas jagada inimesi nii, et keegi keelega kimpu ei jääks ja et külalised ei peaks ainult isekeskis mõne teenimispunkti eest vastutama. Jumalal oli lahendus ka sellele probleemile: enamik rännakulisi oskas piisavalt vene keelt ja kõigil oli võimalus kõigiga suhelda. Oleme Jumalale tänulikud **Marat Fazlullini**, **Anna** ja **Aleksandr Mitjakovi** ning **Natalia Širjajeva** eest, keda Jumal sai Tartus kasutada.

LILIANN KESKINEN

et too pastor käibki niimoodi kogudusi nõustamas, ning lisab: „Täiskasvanuid toob kirikusse ka rõõm, mida nad on näinud oma pühapäevakoolis käivate laste silmis.“

Kaasani koguduse liikmed said mõne aasta eest regulaarselt külastada kohalikku lastekodu. „Nüüd on näha selle viljad: lastekodust välja kasvanud lapsed on tulnud meie juurde,“ räägib **Natalia Širjajeva**, lastetöö tegija Kaasani.

Samm-sammult Jumala abiga

Aleksandri abikaasat **Annat** üllatab eakate elurõõmsate kristlaste rohkus Eestis. Ta ütleb, et nendel on 50.–60. aastates inimesed, eriti mehed, juba kas surnud või laastatud tervisega. „Eriti küldes joojad nii mehed kui ka naised end põhja,“ on Anna mures. „Alkoholi hakatakse tarbima juba lapsepõlves ja nii kuni vanaduseni välja. Sellepärast alustasime kaheteistkümnel sammul põhinevat võitlust joomarlusega. Esimene samm tähendab tunnistamist, et inimene on haige ning vajab abi. Teine samm on arusaamine, et inimene üksi ei saagi sellest jagu, vaid Jumal saab inimest aidata. Mõni ei saa mitu aastat esimesest sammust kaugemale, aga Jumal on andnud meile abiks ka neid, kes on alkoholismist lahti saanud ja tunnistavad nüüd teistele, et ainult Jumal võib neid viina orjusest vabastada, et ainult Jeesus võib võtta selle patu enda kanda.“

Marat Udmurtiast tõdeb, et tema teenitav küla on väike ning palvetöö nõrk. Palvet hindab Marat meetoditest tähtsaimaks. „Rääkida võib ka, aga teenistusele tullakse ikka purjus peaga. Kui mõne inimese eest palvetada, on näha, kuidas joomine mõneks ajaks taandub, aga siis algab jälle. Meil napib palvetajaid,“ kahetseb Marat.

Ajalehti pakub Natalia.

Foto: Anna Mitjakova

Kodututele laulab Anna.

2 x foto: Natalia Širjajeva

Head soovid eestlastele

Annal on raske otsustada, mida soovida eestlastele, kes elavad tema meelest majanduslikult hästi ning ka vaimses plaanis omavad palju sellist, mida mõnelgi pool pole. „Ma ei tea ju teie tegelikke vajadusi, aga ühte ma sooviksin küll: et te oleksite Jumala ees siirad, sest sellistele on Jumal avatud, aga kavaldajad kavaldab Ta üle!“

Aleksandr tahab eestlastele südamele panna, et me rohkem palvetaksime ja Jeesusest Kristusest räägiksime. „Ei tasu piirduda ise usklik olemisega, vaid tehke Jeesuse kutse järele: minge ja kuulutage, palvetage, julgustage üksteist! Me Marimaal palvetame, et Jumal avaks eesti rahva südamed ja et kirikutesse tuldaks mitte ainult ilusaid ehitisi vaatama, vaid et siit leitaks elav Jumal.“

Daewoo Matiz tõi misjonärid Eestisse 1900 kilomeetri tagant.

Marat mäletab Eestit kahekümne aasta tagant, mil siin sai vabalt vene keeles suhelda. Nüüd koges Marat mitmel puhul, et temast vaadatakse läbi kui tühjast kohast. „Meenub Piiblist, kuidas juudid ignoreerisid samaarlasi, kellega elati küll lähestikku, aga kellele vaadati kui teise sordi inimestele,“ toob Marat paralleeli a. D. 2010 Tartus kogetuga. „Soovin, et kõik rahvad võiksid üksteist armastada sõltumata mõne poliitiku tegudest. Soovin, et Jumal eemaldaks barjääri meie rahvaste vahelt ning et mitte ainult kristlased, vaid me kõik armastaksime üksteist, sest Jumal armastab ju kõiki.“

PIRET RIIM

(M:) partnerid/ingeri kirik

Ingeri kiriku tulevikust

13.–15. septembril külastas Eestit Ingeri Evangeelse Luterliku Kiriku piiskop **Aarre Kuukauppi** koos neljateistkümnelt vastutaval ametikohal töötajaga, et juhtimiskoolituse käigus tutvuda EELK kui ühe koostöökirikuga. Narva, Rakvere ja Tallinna Jaani koguduste, usuteaduse instituudi ja kirikuvalitsuse kõrval jõuti ka misjonikeskusesse. Pereraadiole antud intervjuus tõi piiskop muuhulgas välja Ingeri kiriku suurima proovikivi:

„Ingeri nagu millise tahes muu kiriku suurim väljakutse on leida äratuskristlik töötegemise viis. On küll hea, kui meile antakse teadmisi kristlusest ja loetakse filosoofiat, aga me vajame rohkem palvetajaid ja Jumala Sõna kuulutajaid. Vajame rohujuuresandi piiblikoole, mille künnis oleks piisavalt madal tavalistele inimestele. Tänapäeval õpetatakse pastoreid liturgiakeskseks ning probleem on, et nad ei austa piisa-

Ingeri kiriku juhtimiskoolitusel osalejad külas EELK kirikuvalitsuses.

Foto: Arho Tuhkru

valt Piiblit, ei tunnegi seda ega oska ka oma koguduste liikmeid Piibli juurde juhatada.

Minu meelest sõltub kiriku tulevik sellest, kui hästi nii pastoreid kui ka koguduseliikmeid Piiblit tunnevad. See on kõige A ja O. Kui Piibel saab nei-

le omaseks ja nad sealt jõudu leiavad, annab ka Jumal oma õnnistuse. Sageli arvatakse, et suurim probleem on kehva majanduslik seis, aga tegelikult on suurim probleem meie uskmatuse. Usk tuleb aga ainult Sõna kaudu ning sellest sõltub kõik edasine.“

(M:) misjon/strateegia

Valmimas on EELK misjoni arengustrateegia 2011–2017

2009. aasta septembris algasid misjonikeskuses EELK misjoni arengustrateegia töögrupi sessioonid. Kiriku arengukava näeb ette misjoni arengustrateegia koostamise aastal 2010 ning töögrupp asus kord kuus läbi arutama kiriku tööalade spetsialistide esitatud tekste.

Ees ootas ülesanne sõnastada kiriku misjoniülesande piibellikud ja teoloogilised alused ning misjoni definitsioon. Vaadelda tuli muutusi Eesti lähiajaloo ning kaardistada uus ülemaailmne tegevuskeskkond. Käsitleda tuli misjoni mõtestamist ja ülesehitust meie kirikus ning koostööd teiste kirikute ja organisatsioonidega. Eelneva põhjal tuli välja tuua strateegia peamised suunad ja rõhuasetused, kirjeldada EELK misjoninägemust aastani 2017 ning koostada misjoni tegevuskava.

Strateegia töögrupis osalesid **Katrin-Helena Melder, Tauno Toompuu, Kaisa Kirikal, Liliann Keskinen, Mika Tuovinen** ja konsultandina misjoniteoloog **Juhani Pörsti** ning **Leevi Reinaru**. Protsessi kaasati meie kiriku asjatundjaid misjoniteoloogia, kiriklike talituste, laste- ja noortetöö, perekonna, koostöö, hingehoiu, diakoonia, muusika, meedia, majanduse, ürituste korraldamise jm aladelt. Kaastööde põhjal vormistas Kaisa Kirikal arengustrateegia tööühma ettepaneku,

mille vaatab läbi EELK Misjonikeskuse nõukogu ning mis esitatakse novembris EELK kirikuvalitsusele.

Töörühmale laekunud tekstide hulgas oli mitu, mis võivad huvi pakkuda ka laiemale lugejaskonnale. Avaldame järgnevalt neli lugu samal kujul, nagu need misjoni arengustrateegia töögrupp esitati.

PIRET RIIM

Eesti lähiminevikust tulenevad proovikivid

Mida muutis nõukogude periood luterliku kiriku jaoks? Eelkõige oli selleks muutuseks rahvakiriku staatuse kaotamine laias tähenduses. Kirik kaotas inimeste jaoks endastmõistetavuse ja pidi hakama tõestama vajadust enda järele. Kuigi ka esimesel iseseisvusajal polnud kiriku positsioon selline nagu mõnes teises riigis samal ajal, muutis nõukogude aeg kiriku staatust inimeste teadvuses radikaalselt. Seetõttu polnud Eesti ühiskond pärast taasiseseisvumist enam valmis tunnustama kirikuid vältimatuna osana ühiskonnast.

- Eestis polnud nõukogude aja alguseks kujunenud kirikut toetavat sidet religiooni ja rahvusluse vahel, vähemalt mitte sellises ulatuses nagu Leedus või Poolas. Luterlik kirik oli inimeste teadvuses seotud baltisakslastega ja nõukogudeaegne propaganda, mis avaldus ka ajalookirjutuses, rõhutas seda sidet veelgi.
- Teoloogiline ja usuline haridus oli võimalik vaid väga piiratud ulatuses, seega polnud vaimulikel võimalik saada piisavat ettevalmistust ega ammugi mitte tavakodanikel kallutamata teadmisi usust ja kirikust. Ebapiisav ettevalmistus ei võimaldanud ka kohe taasiseseisvumise järel asuda taastama kaotatud, näiteks alustada üldhariduskoolides religiooniõppega, mis tollases õhustikus oleks ehk muidu võimalik olnud.
- Tavakodanike arusaam religioonist kujunes meedia ja kirjanduse mõjul enamasti karikatuurseks. Kui paluda nõukogudeaegse kooliharidusega inimesel meenutada mõnda kirjandusest või filmikunstist tuttavat kirikutegelast, siis värvikaimad võiksid olla köster „Kevadest“, välipreester Katz „Švejkist“ ja kloostrielanikud „Viimsest reliikviast“. Piiblitlugusid seletasid Jean Effeli karikatuurid. Kirikut positiivselt kujutavad kirjandus- ja kunstiteosed ei pääsenud mõjule. Kirik ei olnud praktiliselt min-

Nõukogude eestlase piibliõpe Jean Effeli põhjal: Jumal hoiatab esimesi inimesi maitsmast hea ja kurja tundmise puust. Repro teosest „Aadama ja Eeva armastus“, kirjastus Kunst 1975.

- gilgi viisil avalikkuses nähtav. Kirikuga seotud kombestik oli kahanenud peamiselt jõuludeaegseks kirikuskäiguks (kui sedagi), vanem põlvkond lasi end veel kiriklikult matta.
- Kogudustel oli nõrk majanduslik baas, millest tulenes ka kiriku- ja kogudusehoonete halb seisukord. Tõsi küll, nõukogude ajal polnud kellelgi palju paremat, aga harjumatus näha kirikut majanduses tegevana – mentaliteedi muutusest tingituna – takistas kirikul taasiseseisvumise järel asumast oma majandusolukorda aktiivselt parandama (näiteks viies sisse ühtse riikliku liikme- või kirikumaksu ja hallates majandusühinguid, mis võinuks kirikut majanduslikult toetada).
- Olulisim kirikusisene probleem, mille nõukogude aeg tekitas, oli ilmselt harjumatus tegutseda vabas ühiskonnas ja suutumatus näha kirikut selle ühiskonna võrdväärse osana. Samas omandas kirik vaenulikus keskkonnas ellujäämiseks vajalikke oskusi, millest osa võivad kasuks tulla tänases üldiselt kristliku usu suhtes ükskõikses, aga osalt ka neoateistlikus ja antiklerikaalses ühiskonnas. Näiteks kasvas kongregatsioonism ehk koguduste iseseisvus ja see võimaldas olla sõltumatu riigivõimule

Alljärgnevas pöörata tähelepanu mõnele religiooni puudutavale suundumusele Euroopa Liidus ning nende kajastumisele Eestis.

Internet

Kindlasti on üks globaalne Eestis kajastuv muutus internetistumine, mis tähendab nii uut kirjaoskust kui ka uut informuuri (kodulehed, foorumid, Facebook, Twitter jm). Peamine küsimus kirikute jaoks on, kuidas ja millega uus, piiramatult informuuri täita, et see oleks eesmärgipärane.

Sekularism

Sekularismi mõiste märgib arusaama, mille kohaselt riigi ja religiooni institutsioonid on teineteisest lahutatud. Jälgides viimaste aastate religiooni väljendusvabadust puudutavaid arenguid Euroopa Liidu liikmesriiki-

allutatud kiriku keskvalitsusest, olles samas rohkem mõjutatud kohalikust kogukonnast. Õpiti tegema noorsootööd ka siis, kui see oli keelatud, nagu vabakogudused Tsaari-Venemaal. Liiguti vabakiriku suunas, vältimaks olemit riigikirik kirikuvaenulikus riigis. Selle liikumise tõttu tekkinud arusaamad kujunesid omakorda kirikule takistuseks katsetel pärast taasiseseisvumist oma positsiooni taastada.

• Tõsi, 1970. aastateks hakkas kirikul ühiskonnas kujunema seos teisitimõtle misega – kui mitte aktiivselt, siis sümbolina –, sest tegemist oli ikkagi ainukese nõukogude süsteemis teistsugust ideoloogiat kandva organisatsiooniga. See oli üks asjaolusid, mis taasiseseisvumisel kirikule autoriteeti lisas. Teiseks andis inimestele, kes polnud isiklikult kogenud kiriku seotust baltisakslastega, täiendava motiivi pöörduda kirikusse luterluse seostumise 1920.–1930. aastate Eesti Vabariigiga. Samas on taasiseseisvumise järel seda autoriteeti taas kärpinud osalt isiklikest mälestustest ja osalt ajaloolisest uurimistööst ajendatud arusaam, et kirik tegi nõukogude perioodil siiski küllaltki palju võimudega koostööd.

RIHO ALTNURME

Kiriku tegevuskeskkond. Kuidas kajastuvad globaalsed muutused Eestis?

des võib tõdeda, et religiooni püütakse tõrjuda ühiskonna avalikust ruumist üha enam üksikisiku privaatsfääri.

Selliste arengute taustaks on olnud islami usutraditsioonidega seotud naiste riietumistavad (pearättidest kuni kogu keha katvate burkadeni) ning selliste tavade järgimisele seatud piirangud liikmesriikide seadusandluses (Prantsusmaal, Saksamaal jm). Euroopas harjumuspärase islami usutavade vastu suunatud meetmed on toonud aga kaasa selle, et võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise tõttu on hakatud tõrjuma ka Euroopa riikides levinud kohalikke (usu)tavasid. Sellise lähene mis teedrajav näide on 9. novembril 2009 Euroopa Inimõiguste Kohtus vastu võetud otsus kaasuses Lautsi vs. Itaalia, mis keelas krutsifikside pane ku Itaalia riiklike üldhariduskoolide klassiruumide seintele. Kuigi pole otseselt märgata selliste protsesside jõudmist Euroopa Inimõiguste Koh tu lahendite kaudu Eesti seadusand lusesse (religiooni roll avalikus ruumis on lähiajaloo st tingitult niigi suhteliselt tagasihoid lik), võib taoliste sündmuste kaudse mõjuga arvestada

tulevikus: religiooni nähtavuse kasvu avalikus ruumis ei ole põhjust eeldada.

Sellise sündmuste kuluga haakub tihedalt sekularisatsioon: usuliste institutsioonide tähenduse ja tähenduslikkuse vähenemine ühiskonnas. Põliseurooplaste seas on täheldatav religioosse sotsialiseerimise vähenemine. Sarnane protsess, kus põliselanikkonna seosed religiooniga vähenevad ning kus mitte-põliselanikkonna identiteedis on religioonil oluline roll, on täheldatav ka Eestis. Kuivõrd võib selliseid tren-

de näha globaalsete muutuste kohalike peegeldusena, on Eesti ateistlikku lähi ajalugu arvestades siiski küsitav.

Uusateism

Uus religioonivaenulikkus (nn uusateism) näeb religiooni inimkonnale ohtliku nähtusena, mille vastu tuleb võidelda. Nii võib kõnelda uusateismist kui uuest võitleva ateismi vormist. Uusateistlikud religioonikäsitused lihtustavad religiooni kui nähtust, rõhutades usu negatiivseid ilmingu vorme ning esitades religioonist ning selle institutsioonidest negatiivselt lihtsustatud pildi. Nii nagu varasemad ateismi vormid, näeb ka uusateism teadust inimkonna vabastajana usu ahelatest. Uusateismi tüüpiliseks esindajaks Eestis võib pidada kirjanik Andrus Kivirähki, inglisekeelses maailmas on selle mõttesuuna tun tuum esindaja Richard Dawkins.

Meedia

2010. aasta veebruaris väljendas inglise kirik kurbust usuliste saadete vähendamise üle briti meedias. Eelkõige puudutas mure kristlikku traditsiooni puudutavate tele- ja raadiosaadete mahu kahandamist. Samuti pöörati tähelepanu uuenduslikkuse puudumisele religiooni-teemalistes telesaadetes ning saadete paigutamist väikese vaadatavusega aegadele. BBC eetika- ja religioonisaadete toimetuse esindaja sõnutas on ettevõtte kohustatud edastama aastas 111 tundi selle valdkonna saateid ning 2009. aastal oli taoliste saadete maht 164 tundi. Samas juhtis ta tähelepanu asjaolule, et sellal kui teised telekanalid vähendavad oma religioonisaadete mahtu, ei ole BBC selle suundumusega kaasa läinud (http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/8507403.stm). Sarnased

probleemid kajastuvad ka Eestis. Tähelepanu tasub pöörata põhjendustele, et religioonist kõneldakse teistes saadetes jne, mis sarnanevad üldhariduskoolide usundiõpetuse vastaste väidetele, et religiooni saab käsitleda teiste õppeainete raames.

Muud arengud

Viimase kümnendi vältel on kirikutele olnud uueks väljakutseks seksuaalsusega seotud küsimused, millele vastamist ei ole kirikutel olnud võimalik vältida isegi siis, kui neid küsimusi on eiratud. Seksuaalsusega seotud küsimused puudutavad väga eriomelisi küsimusteringi alates traditsiooniliste perekonnamudelite jätkusuutlikkusest, samasooliste abielude sõlmimisest (õnnistamisest jne), homoseksuaalsete isikute õigustest töötada vaimulikuna kuni pedofilia juhtumiteni, kus kurjategijaks on vaimulik. Kõik need esitatud teemad on kerkinud esile ka Eestis.

Koostöö riigiga

Lõpetades kirikute perspektiivist positiivsemate arengutega tuleb tähelepanu pöörata Euroopa Liidu Lissaboni lepingu artiklile 16c, mis sätestab, et liit austab ega piira staatust, mille siseriiklik õigus liikmesriikide kirikutele ja usuühendustele või -kogukondadele annab. Liit peab nende kirikute ja organisatsioonidega avatud, läbipaistvat ja korrapärast dialoogi. Nii jätab Lissaboni leping riigi ja kiriku vaheliste suhete kujundamisel liikmesriigile suhteliselt vabad korraldusvormid ning annab usuühendustele põhimõttelise võimaluse dialoogiks nii Euroopa Liidu kui ka selle üksikute liikmesriikidega. Selle protsessi kajastuseks Eesti kontekstis saab pidada Vabariigi Valitsuse ja Eesti Kirikute Nõukogu vahel sõlmitud ühishuvide protokollit, aga samuti valitsuse ja EELK ühiskomisjoni tegevust. Mõlemad koostöövormid said alguse juba enne Eesti liitumist Euroopa Liiduga.

RINGO RINGVEE

(M:) misjon/strateegia/vaimulikud talitused

Misjoni osa jumalateenistusel ja ametitalitustel

✚ Misjonitöö lähtub ristimiskäsust ja ristimistalitus on misjonitöö konkreetne vorm.

Ristimisega sünnib inimene – olgu täiskasvanu või laps – uuesti „veest ja Vaimust“ ning saab Jeesuse jüngeriks, ta liidetakse ülemaailmse kristliku kiriku osadusse. See on märk, et Jumala Vaim on teinud tööd ja inimene on vastanud Vaimu kutsele. Laste ristimisel võtavad vanemad ja ristivanemad endale ülesande last kristlikus usus kasvatada, n-ö misjoneerida. Täiskasvanute puhul eelneb ristimisele usuõpetuse andmine (leeriõpetus).

Ristimise olulisust peaks silmas pidama ka muudel misjoniüritustel: inimeste kutsumine ristimisele ja Kristuse jüngerina elamisele on misjonitöö eesmärk. Oikumeenilises koostöös püütakse ristimisteemat mitte puudutada, vältimaks erinevatest arusaamadest tulenevaid vastuolusid ja tülisid. Kas selline kompromiss läheb kokku misjonitöö eesmärkidega?

✚ Missa on oma olemuses tihedalt seotud misjoniga.

Armulauaga teenistuse, koguduse regulaarse jumalateenistuse klassikaline nimetus missa, mis tuleb ladinakeelsest sõnast *mittere* 'läkitama', viitab just välja- ja teesaatmisele. Missa on koguduse kokkusaamine Issanda laua osaduses, kuhu kogudus kutsutakse evangeeliumi kuuldekaugusele ning kus Jumal toidab oma rahvast sõna ja armulauaga ja läkitab ta argipäeva tagasi kuulutama Kristust sõnade ja tegudega. Ilma jutluse ja armulauata – ilma missata – ei ole kogudusel ka seda jõudu ja varustust, millega argipäevas tegutseda.

✚ Jumalateenistuses on tähtis osa sõnakuulutusel, laiemas mõttes misjonil.

Jumalateenistuse oluline vahend on loetav ja nähtav sõna. Ka see kuulutus, mida inimesed võtavad vastu oma erinevate meeltega, on sõnakuulutus. Missa sõnaosa kutsuti varem katehumeeni-de missaks, sest seal õpetati ristimiseks

Foto: Kirsti Malmi

Misjonipäeval 2009 Keilas laulsid kirikuliste väikesed ja suured üheskoos. Kirikut lapsena tundma õpinu oskab siit tuge leida ka hiljem.

valmistuvaid täiskasvanuid jutlustades ja Jumala Sõna kuulutades. Sellele sõnaosale järgnes armulaud, mida kutsuti usklike missaks ja millest esimestel saanditel said osa võtta vaid ristitud koguduseliikmed.

Tänapäeval ei saadeta ristimata inimesi armulaua ajaks kirikust välja ja eeldatakse, et inimene osaleb teenistusel algusest lõpuni. Samas on inimeste ootused jutlusele jätkuvalt suured või koguni kasvamas. Kirik peaks rohkem tähelepanu pöörama jutlustamisoskusele ja ka õpetama kujundama liturgia sõnaosa ja kogu missa tervikut.

✚ Missa on avalik ja seega ka misjonaarne.

Jumalateenistused on enamasti avalikud ja kõigile avatud (võimalikud on ka erandid, nt teatud rühmale peetav teenistus või talitus). See seab missale ja kõigile teistele teenistustele ülesande puudutada iga kirikusse tulijat. Sekulaarses ühiskonnas tähendab see tähelepanu pööramist jumalateenistuse ülesehitusele, sõnastusele, lauludele, sümbolikeelele jm, et see oleks jälgitav ja kõnetav ka inimestele, kes käivad kirikus harva või pole varem sinna saanudki.

Siit tõuseb esile tänapäeva valuküsimus, kui madalale on arukas kiriku

künnist lasta. Kas igast teenistusest misjonikoosoleku tegemine ei kaota jumalateenistuse sajanditega omandatud sisulist ja väljenduslikku sügavust!? Kui missa kuulutus on alati orienteeritud mittekristlastele, siis võivad ristitud inimesed tunda end alahinnatud auditoriumina. Väikesed lapsed ehk usuteel algajad vajavad vaimulikku piima, kuid suuremad ehk edasijõudnud tahavad juba rammusamat vaimutoitu.

✚ Talitused puudutavad inimest tema eluolukorras ja avavad ta osadusele Jumalaga.

Kiriklike talituste ülesanne on toetada ja juhtida inimest elukaare murranguhetkedel (sünd, täiskasvanuks sirgumine, abiellumine, haigus, surm jm), viia inimene kokku nendeks puhkudeks antud Jumala töotustega ja inimest õnnistada. Kirik ei tohi neis eluolukordades vaikida.

✚ Talitustel leiavad tee kirikusse või usulisse keskkonda inimesed, kes muudu kirikuga kokku ei puutu.

Talitused on eriliselt head, kuid ka väga keerulised olukorrad inimestele evangeeliumi kuulutamiseks ehk misjonisõnumi edasiandmiseks. Samas tuleb arvestada, et neis elu erilistes hetkedes on inimene vastuvõtlikum, aga ka ker-

gemini ärritatav. Talitused on misjonitööle suur võimalus, aga ka raske väljakutse.

✚ Kiriku jumalateenistusel on oluline koht ka sõnadeta misjonil.

Kirikuhoone, sh kõrge torn on nähtav märk meie kristlikest traditsioonidest. Kirikuhoone väljanägemine ja selle eest hoolitsemine annab väljasseisjale sõnumi, kuidas usku ja koguduse osadust väärtustatakse. Nüüdisaegne inimene pöörab küllalt palju tähelepanu sellele, missuguses pakendis (vormis) talle midagi pakutakse. Hinnatakse professionaalsust, kiriku töö kvaliteeti ja sõnumi usutavust.

Kirik korraldab tänapäeval oma tegevust väga odavalt, võrreldes teiste organisatsioonide kallite kultuuriprojektidega. Kirik on selles mõttes ebavõrdses olukorras, et ei saa kulutada suuri summasid reklaamile, tänapäevasele tehnikale, mitmesuguste professionaalide kaasamisele jms. Kuid just selles saab nähtavaks ka kiriku tugevus ja võimekus.

✚ Kirikuaasta toetab misjonitööd.

Kirikuaasta oma pühade ja perioodidega avab inimesele kristliku kuulutuse kesksed teemad. Tänapäeval on kirik andnud paljuski käest ära kirikupühade traditsioonide võimalused ning juhtrolli traditsioonide hoidmisel ja kujundamisel on võtnud endale hoopis kaubanduskeskused ja ilmalikud meelelahutajad. Kirik peaks rohkem selgitama pühade kristlikku tausta ja propageerima kristlikke traditsioone.

✚ Nime- ja mälestuspäevad pühakutekalendris meenutavad usutunnistajate eeskujusid.

Pühakutekalender pakub inimesele eeskujusid suure hulga kristlike usutunnistajate näol. Luterlus on jätnud oma pühakutekalendri rahvakalendri staatusesse ja jätnud kasutamata oma kuulsate usumeeste ja -naiste kuulutuse. Eesti kirikus on algust tehtud meie kirikuloo tähtsate tegelaste mälestuse jäädvustamisega. Kuid tõsiselt tuleb tegelda ka nende mälestuse ja kuulutuse toomisega inimeste igapäevaellu.

PEETER PAENURM

(M:) misjon/strateegia/rohujuuretasand

Pereväärtustest

Ühiskonna tugevus ja väärtus on ühtne ja tugev perekond. Et selleni ka oma elus jõuda, lõime Rannamõisa koguduses peregrupi eesmärgiga töötada igal kokkusaamisel üks teema, millele üheskoos lahendust otsida. Siin tutvustangi mõtteid, milleni peregrupis oleme jõudnud.

Perest saab rääkida juba siis, kui naine ja mees abielluvad. Kristlik perekonnaelu ja väärtused peaksid põhinema Jumala Sõnal, sest Jumala Sõna on tervik ja me peame seda ka tervikuna võtma. Me ei tohi asju kontekstist välja võtta. Näiteks mehed ei saa rõhutada seda, et naised peavad neile alistuma, jättes tähelepanuta, millise armastusega mehed naisi peavad armastama. Jumal peaks olema igas peres kõige tähtsamal kohal. Kui pere võtab iga päev aega ühiseks palveosaduseks, lähendab see ka pereliikmeid üksteisega. Siinkohal on ehk hea mainida, et ükski abielu ei tohiks rajaneda ainult füüsilisel külgetõmbel, vaid ka vaimuosadusel. Selleks on hea kihlusaeg, kus teineteist paremini tundma õpitakse ja püütakse aru saada, kas hobid ja elukäsitatus kattuvad.

Lisaks sellele, et naine ja mees on abiikaasad, peaksid nad olema teineteisele ka parimad sõbrad, jagades esmajärjekorras omavahel kõiki rõõme ja muresid. Kui tekib arusaamatusi, siis on väga oluline andeks palumine ja andestus.

Abielus on tähtsal kohal teineteise austus ning teenimine, mis peaks toimuma siira tahte ja rõõmuga. Samuti see, et suhtes ollakse teineteise suhtes läbipaistvad. Abielus on tähtsal kohal füüsiline kontakt. Puudutused, hellitused ja seks kuuluvad tervesse abiellu. Kristlastest noortel abieluinimestel on vahel raske seksida, kuna seksi ei peeta vaimulikuks. Meedias pakutava vaatenurga kohaselt on abieluväline seks normaalne. Samas kristlastest noored teavad, et enne pulmaööd ei seksita, ja nähes meediast pidevalt taolist räpast seksi, on lihtne arvata, et vaimulikus abielus ei peaks seksil üldse olulist rolli olema. Vastupidi: see on Jumala tahe, et abiikaasad teineteisele rõõmu pakuksid. Me ei tohi lasta maailma mudelitel seguneda Jumala pühadusega.

Igat suhet hoiab koos mõni ühendav lüli. Esimene ühendav lüli kristlikus abielus on muidugi armastus Jumala vastu. Ka vaba aja koos veetmine ja investeerim-

ine oma abikaasasse on väga oluline. Iga päev tuleks leida aega teineteise jaoks ning olla oma tunnetest ja soovidest rääkides avameelne. Kui noored on värskest armunud, siis pole seda neile vaja meenutada. Hoidkem siis oma abielud värskeks, et selline meeldetuletus poleks meile mõtlemapanev, vaid iseenesestmõistetav.

Oluline on ka teineteisega arvestamine, kuid ei saa unustada, et ei abiikaasaga ka lapsed pole meie omand. Kui abiikaasat või lapsi liialt n-ö lõa otsas hoiame, siis mõjub see neile heast eesmärgist vaatamata piiranguna.

Efesose kirja 5. peatükis on ideaalne kristliku pereelu mudel. Naine peab alistuma mehele otsekui Issandale. Perepea on mees ja naine ei pea alistuma mehele vaid juhul, kui mehe soov on vastuolus Jumala Sõnaga, sest Jumal on abielus tähtsaimal kohal. Mees aga peab hoolitsema selle eest, et naine oleks „pestud Sõna veega“. Mees kui perekonna preester peaks armastama naist nii nagu Kristus kogudust. Kui mees naist sellise armastusega armastab, siis pole naisel oma mehele sugugi raske alistuda.

Eeltoodust tulenevalt joonistub välja pereväärtuste mudel, millest tähtsaimad järjestuvad nõnda:

1. Jumal
2. Abikaasa
3. Lapsed
4. Vaimulik teenimine
5. Muu

Äsjase loetelu mõte seisneb selles, et Jumal, kes on kõige alus ja looja, peab olema meie elus ja perekonnas kõige tähtsamal kohal. Teisel kohal on abiikaasa, sest mees ja naine on üks ihu, seda nii vaimulikult kui ka ihulikult. Lapsed on asetatud kolmandale kohale, kuna nad ei ole vanemate omand, vaid Jumala kingitus. Vaimulik teenimine on seatud neljandaks, sest kui perekonnas asjad laabuvad, siis laabub ka vaimulik osa. „Kui puu on hea, siis on ta viligi hea, ning kui puu on halb, siis on ta viligi halb; sest puud tuntakse tema viljast.“ (Mt 12:33).

MARGUS SÄRG-RÄNI

Misjon
arengustrateegiat ettevalmistavatest materjalidest

Misjon
arengustrateegiat ettevalmistavatest materjalidest

(M:) misjon/ misjonärid

Misjonäride päev

28. septembril said EELK Misjonikeskuses kokku Eestis teenivad Soome misjonärid.

Et Eestis jätkub misjonäridele hulgaliselt tegevust ja hetkel meil töötavad 14 misjonäri on kõik ka väga tegusa loomuga, õnnestus kohtumisele tulla vaid pooltel neist ja mitmel sedagi kompromissina mõne teise ettevõtmise arvelt. Lõpuks olid kohal aga **Liliann Keskinen** ja **Riikka Lautamo-Seppälä** Tartust, **Titta Hämäläinen** ning **Maria ja Jukka Repo** Tallinnast ning **Kirsti Malmi**, kes praegu tegelikult Soomes kolm kuud oma tugikogudusi külastab, aga selleks hetkeks Eestisse põikas.

Eestlanna Liliann teeb Soomest lähetatud misjonärina Tartu Pauluse koguduses koos soomlasest abikaasa **Hannuga** peamiselt venekeelset kogudusetööd. Riikka Lautamo-Seppälä ja abikaasa **Sakari** põhitöoks samas koguduses on väikegruppide eestvedamine. Jukka ja Maria Repo on põhitööna aidanud korraldada Hageri koguduse teenimist Saku abikirikus. Titta Hämäläinen on spetsialist laste- ja noorsootöö ühenduses ning Kirsti Malmi täidab misjonikeskuse juures mitmesuguseid ülesandeid alates ürituste korraldamisest kuni muusikaevangelismini.

Kohtumisel kuulati üksteise lugusid sellest, kuidas töö ja elu Eestis edeneb. Misjonikeskuse poolt osalesid juhataja **Leevi Reinaru**, peasekretär **Kristiina**

Seppel ning meediatoimetaja ehk mina. Lihtsa õlatunde kõrval pakkus kokkusaamine äratundmist, et EELK peapiiskopi kirjaga meie kirikusse tööle kutsutud misjonäride sujuvamaks sisseelamiseks ja töö alustamiseks tasuks kirja panna, mis põhimõtetel toimub koostöö 1) misjonäri, 2) misjonikeskuse kui misjonäride toetaja ning 3) koguduse või allasutuse kui misjonäri tegeliku töökoha vahel. Mõnigi lihtne tõsiasi võib vajada meeldetuletamist: et kohalikud ja tulijad on pärit erinevatest keskkondadest ning vajavad seega aega ja tahet üksteise tavade tundmaõppimiseks. Et misjonär pole usukangelane ega superspetsialist, vaid samasugune töötegitaja nagu iga teinegi koguduse liige, kelle anne vajab ühiseks kasuks rakendamist, aga kes vajab seetähtsaks kohalike suunamist ja abi.

Loodetavasti saavad järgmisel korral kolleegidega kokku saama tulla ka need, kes seekord olid hõivatud mitmesuguste ülesannetega: abielupaar **Pia ja Tero Ruotsala**, kelle põhitöö on Tallinna Jaani koguduses Tooma missade korraldamine; abielupaar **Mirva ja Kai Lappalainen**, kes on seotud nii Narva kogudusega kui ka piiritaguse Ingeri kiriku noorte- ja meediatöoga; misjoniteoloog **Juhani Pörsti**, kes on nõustanud nii EELK misjonistrateegia koostamist kui ka kogudusi; Ridala ja Martna koguduse õpetaja **Kari Tynkkynen**, kes veedab praegu Soomes kodumaa-aastat.

PIRET RIIM

Foto: Kristiina Seppel

Vasakult: Titta Hämäläinen, Piret Riim, Maria Repo, Leevi Reinaru, Riikka Lautamo-Seppälä, Kirsti Malmi, Liliann Keskinen, Jukka Repo.

(M:) koolitus/kairose kursus

Valgu Põhikooli inglise keele õpetaja **Mery Kodavere** veetis augusti lõpul viis päeva misjoniteemalisel Kairose kursusel, mida peeti Soomes ning mille külastamise kulud aitas eestlannal katta üks sealne kogudus. *Ambla koguduse liikme Mery misjonihuvi oli misjonikeskuses varem teada ning nii oli lihtne saata talle sellekohane info edasi.*

Kairose kursus sai alguse 1994. aastal Filipiinidel. Misjonimeelsed kristlased soovisid pöörata sealse kiriku tähelepanu rahvusgruppidele, kelleni Jumala Sõna veel ulatunud polnud. Samas andis tunda võõralt maalt tulnud misjonäride oskamatust töötada kohaliku kultuuri keskel. Nii asutati kursus, kus keskenduti neljale põhitoomale: misjoni piibellikud alused, ajalugu, strateegia ning kultuuriline komponent. Tänapäevaks korraldatakse neid oikumeenilisi kursusi juba umbes kolmekümnel maal ning mahukas õpematerjal on tõlgitud kümnesse keelde.

Kreekakeelne *καιρός* tähendab õiget ajahetke mingiks tegevuseks, plaanide pidamiseks või prioriteetide paikapanekuks. Sõna sobib seega hästi iseloomustama misjonitöös nii olulist vajadust jõuda selgusele tööasumise paigas, aluses ja ees-

Aeg tutvustada jõuallikat

Foto: Mery Kodavere kogu

märgis ning selles, miks seda peaksin tegema just mina.

Silmaring laieneb, huvi kasvab...

Mery misjonihuvi sai alguse reisisemisest ja elust väljapool Eestit. „Mul on kogu aeg olnud soov teisi aidata. Olen näinud igasuguseid inimesi ja igasuguseid vajadusi. Esmased vajadused tuleb täita, siis võetakse ka Jumala Sõna vastu,“ leiab Mery. „Päris“ misjonitöötajat Meryst siiski saanud pole: kui ta 27-aastasena Saksamaal elades soovis minna vabatahtlikuna kuhugi mujale tööle, peeti teda juba liiga vanaks. Taizé kohtumised kümne aasta jooksul eri Euroopa riikides on viinud teda kokku inimestega üle maailma. „See on avardanud silmaringi ja tekitanud huvi nendesse paikadesse ise kohale minna. Muidu vist ei taju sealseid olukordi üldse,“ arvab Mery.

Kui varem tähtsustas Mery misjonis eelkõige inimeste aitamist, siis kursusel selgines talle Suur Misjonikäsk ehk Jumala pöördumine iga kristlase poole: „Mina õnnistan teid, et teie oleksite teistele õnnistuseks.“ „See tähendab, et me peaksime minema ja Jumalat ning Jeesust Kristust teistele tutvustama ning nad seeläbi vabastama, näiteks kui mõnel pool ollakse vaimude küüsis või arvatakse, et igal asjal on hing. Sellised asjad tekitavad hirmu ega lase vabalt elada, elust rõõmu tunda,“ on Mery veendunud.

Alati on viise, kuidas kuulutada

Mery tunnistab, et on varem olnud kristlane pigem endamisi, selle asemel et seda ümbritsejale välja näidata. „Kursusel sain aru, et Kristusest tunnistamine on tegelikult meie kohus. Tuleb julgus kokku võtta ja sellest tõesti maailmale kuulutada!“ soovib Mery.

Inglisekeelsel kursusel kuulati nii ettekandeid kui ka loeti iseseisvalt läbi mahukas materjal, mille tekitatud mõtete ja tunnete üle siis väikerühmades vesteldi. Lõpuks tuli kõikidel välja tuua vähemalt üks viis, kuidas saab igaüks koju minnes kohe kuulutustööga algust

Salo lähedal Bergviki tegevus- ja puhkekeskuses toimunud kursusel osalejad. Mery on ülalt teises reas paremal.

teha. „Mina sooviksin koolis korraldada lastele ringi, kus võiksime alustada tutvumist Piibliga,“ unistab Mery, kellele on lastetöö sama armas kui misjon. „Juba oma eeskujuga saab lastele näidata, et on võimalik teha valik ka kristluse kasuks.“ Ammust unistust Aafrikasse tööle minna pole ta samas maha matnud: „Soovin sealset elu ise näha ja läbi elada.“

Igal pool omal moel

Mery siiras huvi teistsuguste paikade vastu lubab oletada, et temast ei saa kunagi misjonäri, kes arvab teadvat, kuidas võõras kohas tööd peaks tegema või kuidas teise kultuuri inimesed käituma peaksid. Mery kinnitab: „Mulle on alati olnud iseenesestmõistetav, et ma ei lähe midagi peale suruma. Igal maal on olemas oma kultuur, milles on välja kujunenud ka Jumala ülistamise viis. Sinna alusele saab rajada ka Jeesuse Kristuse ülistamise.“ Selle kinnituseks mängiti kursusel läbi arabia stiilis jumalateenistus, kus osalejad olid vastavas rõivastuses. „See oli vahva rol-

limäng, fantastiline kogemus! Midagi sellist ei saagi kultuurikontekstist välja võtta ega enda tavasid peale suruma minna. Mitte see pole eesmärk!“

Jumalaga tuttavaks juba lapse- na

Mery enda kristlasete algas 1990ndate algul, kui ema viis ta Ambla koguduse pühapäevakooli. Tüdruk ristiti 12-aastaselt. „Meie kirikus võiks küll misjoniteemat rohkem õpetada. Oleks tore, kui juba pühapäevakoolides lapsi rohkem julgustataks,“ arvab Mery, kes mullu pidas Amblas ka ise pühapäevakooli. „Peaks lastele rääkima, et ei tohiks olla arg ega karta välja näidata, kes meid tegelikult juhib, kui palju jõudu ja kindlust just Jumalalt saab. Teised usud kukuvad tihtipeale ümber. Näiteks iseendasse uskudes saab jõud ükskord otsa, aga Jumala jõud ei saa kunagi otsa. Ta on alati olemas.“

PIRET RIIM

Kairose kursusest saab rohkem infot aadressil www.kairoscourse.org.

(M:) kuulutamine/meedia/pluss

Noorteajakiri Pluss

Augusti lõpul kogunes EELK Lääne-Nigula koguduse majja noori Eestist, Venemaalt ja Soomest, et nädala jooksul koostada materjali evangeelse noorteajakirja jaoks. Soomes on selline väljaanne **Nuotta** 'noot' ilmunud juba 30 aastat. Eestis ilmus mullu esimest korda selle sõsarleht **Pluss**, mille materjal tõlgiti toorkord Soome lehest. Kuna ka Venemaalt oli ilmunud Nuotta sõsarleht **Võbor** 'valik', siis otsustati edasiseks arenguks teutseda kolme toimetuse koostöös.

Üheskoos ja erinevalt

Ajakirju teevad noored noortele. Lääne-Nigulas veedetud päevade jooksul koostas ligi kolmekümneliikmeline rahvusvaheline töögrupp materjali kõigi kolme maa lehtedesse. Värsked toimetajad, ajakirjanikud ja fotograafid said teadmisi toimetuse funktsioonidest, ajakirja väljaandmise protsessist ning harjutasid reporteri- ja intervjuerijatööd. Edaspidigi plaanitakse neli korda aastas kokku tulla, et ajakirjanumbrite sisu üksteist toetades ja rikastades ette valmistada. Samas arvestavad Plussi, Võbori ja Nuotta toimetused igaüks oma maade iseärasusi. Nuotta ilmub näiteks tihemini kui neli korda aastas ning selle maht on veidi suurem kui Plussi 32 lehekülge.

Inimesed ja võimalused

Plussi peatoimetaja ülesanded on vastu võtnud Lääne-Nigula noortejuht **Joel**

Nuotta toimetaja Tommi Hakkari, Te olete veendunud, et noore inimese soov ajakirja teha tuleb Jumalalt. Millised raskused võivad aga ajakirjanikul ette tulla?

Suurim raskus on ehk julguse puudumine. Vahel on raske võtta telefoni, küsitleda tundmatut inimest, kuid tuleb ületada hirm ja kõhklused. Me võime paluda Jumalat, et ta annaks meile julgust. Mõnikord puudub noortel kannatus ning püüdlikkus, aga ka see on artikli kirjutamisel väga tähtis. Ajakirja koostamine on meeskondlik töö, mille puhul peab suhtlema ja üritama leida ühist keelt kõigi meeskonna liikmetega. Me kõik

Reinaru. Tema lähimaks abiliseks, tegevtoimetajaks valiti **Sirli Lend** Hageri kogudusest. Plussi sihtgrupina nähakse nii kristlastest kui ka mittekristlastest noori. Leht püsib piibellikul alusel ja peegeldab igapäevaelu nähtusi nii, et noored võiksid leida Jeesuse ja nende usk kasvaks.

Leht sai alguse kontaktandmetest, mille Joel Reinaru jättis Nuotta stendi juurde 2008. aastal Soomes Kristuse päeval. Hiljem selgus, et just samal hetkel oli Nuotta toimetaja **Tommi Hakkari** palvetanud kontaktide tekkimise pärast Eestiga!

Kolme toimetuse ühislaagri korraldamiseks said laagri eestvedajad soomlased raha Euroopa Liidult. Joel Reinaru kiidab väga Tommi ja teiste organiseerijate oskust jagada laagri jooksul selgelt ülesandeid, mida keegi tegema peab. Joeli sõnul on tegu eestlaste jaoks siiski alles algusega. Ehkki laagris osales Eestist 12 noort, kes esimesest päevast alates kõik innuga kaasa töötasid, on vaja eestpalveid, et kindlustada vahendid ja võimalused ajakirja tegemiseks.

Lääne-Nigulas ettevalmistatud Pluss peaks ilmuma umbes samal ajal kui Misjonifailid. Selle ja järgmiste numbrite õnnistusrikas jõudmine õige sihtgrupini on samuti eestpalveteema.

PIRET RIIM

mõistame, et me pole täiuslikud. Vigu ei tohi karta, vaid tuleb julgelt edasi minna! Vigu tehes me õpime ning just Jumal on see, kes meid õpetab.

Missugune peaks olema Nuotta/Plussi/Võbori ajakirjanik?

Noor inimene, kes on julge ja võimeline väljendama oma mõtteid lühidalt ja selgelt ning kel on võime näha oma materjali lugeja pilgu läbi selleks, et artikkel või lugu kutsuks esile tõelist huvi. Millisel tahes juhul pead sa olema armastusega tegevuse juures, mida teed. Ajakirjas, nagu igas valdkonnas, on oluline palve, sest see on kristlik ajakiri.

IRJA IVANAINEN

Foto: Joel Reinaru

Hetk laagrist Lääne-Nigulas.

Seekordne Pluss on natuke teistsmoodi kui mullune esmanumber, kuna valmis kolme riigi koostööna. Paljud jutud ilmuvad samana igas riigis oma keeles, kuid on ka erinevaid artikleid, oma maa ja sündmuste kohaseid.

Lugudest ilmuvad näiteks: „Erinevad riigid, üks sõnum“ (kolmest gospelbändist, mis pärit Eestist, Soomest ja Venemaalt), „Kümme käsku: kas piirang või elu juhis?“, „Kas nõidus on vaid mäng?“, „Mis tähendab olla misjonäri laps?“, „Tänavaküsitlus: millesse sina usud?“

Üldiselt jaguneb Pluss alati kolme suurema teema vahel: 1) piibliõpetus: elulised küsimused, 2) gospel: muusika, bändid, sündmused, 3) inimesed: noored ise, suhted, elu kristlasena.

Plussi meeskond on tõeliselt tänulik Nuotta meekonnale igakülgse toetuse eest. Lisaks sellele, et soomlased südamest soovivad seda ajakirja Eestis käima lükata, on nad nõus mitu korda aastas Eestisse sõitma meile koolituslaagreid tegema. Samuti said Plussi eestvedajad tunda soomlaste külalislahkust ja praktilist abi, kui oktoobri esimesel nädalavahetusel jagati meile Helsingis tegevtoimetaja ja graafilise disaini koolitust. Loodame, et ka Eestis kujuneb aja jooksul välja Jumala juhitud ja ühise eesmärgi nimel südamega töötav oskuslik meeskond.

SIRLI LEND

(M:) kuulutamine/misjonikoor/teelised

Teelised said nähtavaks

Esikaane juurde

2008. aasta novembris esmaettekandele tulnud gospelkantaati „Teelised“ on kahe aasta jooksul esitatud paljudes kirikutes üle Eesti. Nüüd, kui need etteasted Misjonikooriga, solistide ja tantsutrupiga Impulse on selleks korra lõppenud, on gospelkantaat leidnud lisaks CD-le tee ka DVD-le.

2 x fotod: Jens Backes

Kuidas see juhtus, räägib filmirežissöör **Jaan Kolberg**, kes seisab selle rõõmsa ootamatuse taga:

„Mul paluti Viimsi kirikus üles filmida gospelkantaat „Teelised“. Ma ei teadnud midagi ei seda esitavast koorist ega helilooja **Maarja Vardja** muusikast ja ega filmimise ajalgi jõudnud erilist elamust saada. Alles hiljem seda arvetist vaadates hakkas teos mulle elamust pakkuma. Edasi läks nii, et kasutasin Maarja Vardja muusikat, sellest osaliselt ka „Teeliste“ materjali, oma viimases dokumentaalfilmis „Rahva vabadus“. Kuulasin filmi tegemise ajal seda muusikat palju ja see läks mulle väga südamesse.

Edasi tuligi mõte teha gospelkantaadist film. Idee tuli kuidagi möödaminnes, sest tegelikult oli meil pooleli töö hoopis ühe teise Maarja Vardja teosega, lauluga „Külvaaja“, mis on samuti hästi ilus lugu. Käisin veel ka Tartus vaimuliku laulupeo ajal Peetri kirikus „Teelisi“ edasi filmimas ning sealt tagasitulekul plahvatas idee, kuidas teha kõige selle põhjal film suhteliselt nappide vahenditega.“

Jaani sõnul on filmi sisugi napp: inimesed on saanud sõnumi, et teel olles, edasi minnes võivad nad leida lahenduse oma küsimustele. Nad jõuavad kirikuni, aga ei saa sinna sisse. Siis lähevad teelised edasi, kuni jõuavad mereranda.

Koorijuht Maarja Vardja meenutab suvist filmimispäeva Lahemaa rahvuspargis kui kaunist võimalust kooriliikmete ühiseks puhkuseks, mil lihtsalt kõnniti ja kõnniti erinevatel maastikel ning lõpuks peeti mere kaldal piknikku. „Koor ei saa muidu niimoodi kokku,“ tõdeb ta. „Üheskoos olles on meil muidu alati lauluproovid.“

Võttepäev pakkus koorile mõnusaid jalutuskäike kaunis looduses...

Jaan kordab, et see filmike on tema meelest siiski vaid finess, üks väike mõtlevälgatus. „Tegelik väärtus peitub siiski muusikas,“ rõhutab ta järjest. Misjonikooriga lauljad, Maarja Vardja ja misjonikeskuse juhataja **Leevi Reinaru** nii ei arva. Nüüd on ju DVD näol olemas alternatiiv hulgaliselt raha nõudvatele kontsertidele, millega tutvustada gospelkantaati näiteks kogudustes. „Gospelkantaadi näol on tegu huvitava protsessiga,“ tõdeb Leevi Reinaru. „Kõigepealt kirjutas **Helle Reinaru** jõuluevangeeliumile mõeldes teksti. Seejärel komponeeris Maarja Vardja nendele sõnadele muusika. Siis kirjutas **Daniel Reinaru** selle põhjal fonogrammi ning tantsutrupp Impulse lisis liikumise. Nüüd on lisandunud veelgi tugevam visuaalne külg. Kõik see kokku aitab teosega kokkupuutujal üha paremini mõista sidet jõuluevangeeliumi ja meie igapäevaelu vahel.“

...ning režissöörile pingelisi töötunde.

Jaan Kolberg on nõus mõttega, et plaadiga „Teelised“ võiks käia kogudustes, vaadata filmi ja pärast vahetada mõtteid, mida teos tekitab. „Nii tegime filmiga peapiiskop Andres Pöderist ja see oli kõigile osapooltele väga huvitav kogemus.“

PIRET RIIM

(M:) kuulutamine/meedia/misjonifailid

Armas Eesti kristlane! Jumal on Sinu elu õnnistanud ning Sul on võimalus seda õnnistust edasi jagada Misjonifailide trüki- ja postikuludis kanda aidates. Toetuse saab kanda EELK Misjonikeskuse arveldusarvetele: 1120254269, Swedbank või 10602016015008, SEB. Jumala ja teie abiga loodame ajakirja senist väljaandmis- ja levitamiskiivi jätkata!

EELK Misjonikeskus
Tehnika 115, 10139 Tallinn, Estonia
telefon 6464 760, faks 6464 761
e-post mk@eelk.ee
kodulehekülg www.misjonikeskus.ee

Annetused:
Swedbank 1120254269
SEB 10602016015008
Nordea Soomes 113230-426398

OTSEPOSTITUS

Ilmunud on DVD Jaan Kolbergi filmiga gospelkantaadist „Teelised“.

DVDl esitab Misjonikoor koos solistidega Maarja Vardja / Helle Reinaru teost nii kirikutes kui looduse keskel. Inimese elutee ja küsimuste üle mõtisklema kutsuvad filmi tasub vaadata nii kodus, leeritundides kui koguduseõhtutel.

DVD maksab 110 kr ehk 7 €

Tellimused tel 6464 760 või mk@eelk.ee.

Eesti evangeelsete kirikute koostööna valmib Misjonikalender 2011.

Seinakalendris tutvustatakse maid ja rahvaid, millede kirikutega eestlased koostööd teevad. Klassikalises formaadis seinakalendrit orienteeriva hinnaga 25–35 kr saab tellida tel 6464 760 või mk@eelk.ee

ning EMK, EEKBKL, EKNK ja EEVL misjoniosakondadest.

Piibel kaanest kaaneni
Igal tööpäeval

Pereraadio kell 17.30, kordus 6.00 ja 12.30
Kuressaare Pereraadio 15.30, kordus 6.00
Radio 7 kell 20.30

Ilmunud on kolm uut piiblikursuse CD komplekti mp3 formaadis:

Jeremija ja Nutulaulud
Hesekiel

Pauluse kirjad töökaaslastele Timoteusele,
Tiitusele ja Fileemonile

Igas komplektis on 2 plaati. Üks komplekt maksab
135 kr ehk 8,63€

Tellimused tel 6464 760 või pkk@eelk.ee.
Saadaval on ka varem ilmunud komplektid.

Alanud on raadiosari soome-ugri kristlaste koostööst. Kuulda saab intervjuusid eri maadest. Mängime hõimurahvaste muusikat. Toimetajad on Piret Riim ja Küllike Evertov. Pooletunnine saade „Hõimurahvaste aeg“ on eetris igal nädalal:

Raadio 7: laupäeviti kell 16, kordus kolmapäeviti kell 12,

Pereraadio: reedeti kell 20, kordused laupäeviti kell 14 ning kolmapäeviti kell 1 öösel.

Misjonikeskuse tegemisi tutvustav raadiosaade „Meie misjon“ on sel hooajal eetris kuu esimesel teisipäeval kl 19, kordused järgmisel kolmapäeval kell 13 ja reedel kell 24.